

Ähtärin alueen vesistöistä halutaan pitää hyvää huolta

Järvien tilan parantaminen yhteinen asia

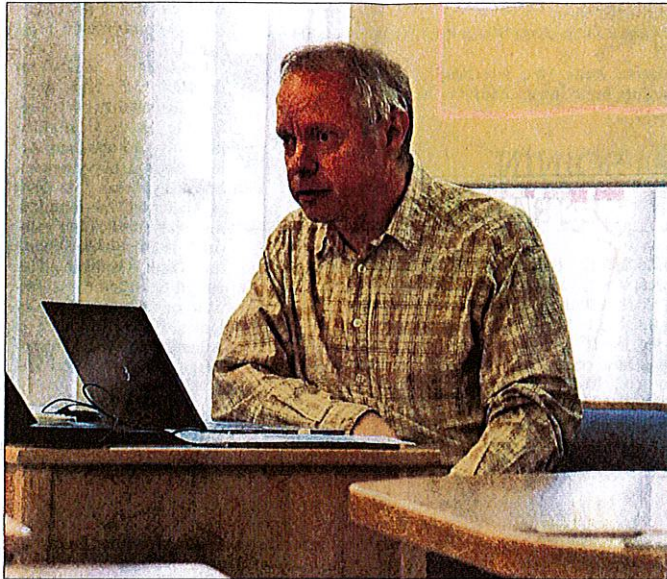
Ähtärin kaupungintalolla kuultiin viime viikolla asiaa alueen vesistöjen tilasta ja toimenpiteiden tarpeista, vesistökuunnostuksista sekä vesien hoidosta. Tilaisuuden järjestivät Ähtärin kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus.

– Vesistöasiat koskevat koko Ähtäriä. Samat vedet näkyvät monessa kohdassa niin meille kuin matkailijoillekin, totesi tilaisuuden avannut Heimo Pirttimäki.

Päivi Kentala Etelä-Pohjanmaan Ely-keskuksesta kertoi tärkeistä vesilaisista teams-yhteyden välityksellä.

– Vesilakiin liittyvät tehtävät eivät ole niitä kaikkein helpoimpia, mutta vesilaki on kaiken lähtökohhta. Aluehallintovirasto käsittelee luvanvaraiset vesitaloushankkeet ja myöntää hankkeelle luvan, jos edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa, Kentala kertoi.

– Ely-keskus käsittelee luvanvaraiset hankkeet. Yleensä ilmoituksista annetaan lausunto, jossa otetaan kantaa hankkeen luvantaruuteen.

Anssi Teppo kertoi toimenpiteistä, joilla alueen vesistöjen tilaa voitaisiin parantaa.

valuma-alueen latvoilla ja vesien väriarvojen kasvu tulee pysäyttää.

– Ähtärin alapuolisten vesien kalakantojen liikuminen tulee olla mahdollista ja kaloilla tulee ol-

ettiin rahoitusta Kuudetaan ry:ltä.

– Kunnostussuunnitelman tilasimme Jamilta ja se oli tarkka ja yksityiskohtainen. Hankkeen

merkeissä raavittiin pohjaa, niitettiin ja toteutettiin hoitokalastusta. Myös muutama kosteikko tehtiin hankkeen tiimoilta, Pusaa kertoi.

– Toimenpiteiden ansiosta järveä saatiin kunnostettua – näkösyvyys parani, samoin kuin vedenvirtaus. Happinäytettä otimme ennen ja jälkeen kunnostustoimenpiteiden ja viisarit näyttivät parempaa tulosta. Myös kalastossa on havaittu muutosta.

– Järvi meinasi aivan kasvaa umpeen, joten toimenpiteitä tarvittiin. Näihin joudutaan varmasti vielä palaamaan, joten jatkoa toimenpiteille on luultavasti tulossa.

Juhani Luodeslampi Ähtärinjärven kalastuskunnasta oli kertomassa Ähtärinjärven hoitokalastuksesta. Järvellä suoritettiin nuottausta vuosina 2018 ja 2021.

– Ähtärinjärvellä on neljä kalastuskuntaa ja nuottaus on ollut kaikkien yhteinen asia. Nuottausta on tehty myös aiemminkin, mutta näinä vuosina kävimme koko järveä läpi. Nuottauksessa etsitään särkiparvia kaikuluotaimella. Nuottauksen hoiti Vendace Ky Tarimo Tolvanen.

– Vuonna 2018 kalaa saatiin 16 500 kiloa (165

kiloa fosforia) ja vuonna 2021 31 100 kiloa (321 kiloa fosforia). Molempina vuosina oli 15 nuottausta. Kalat toimitettiin Mäkipellon kettutarhan kompostiin.

– Nyt toiveenamme on, että saisimme kolmivuotisen hankkeen ja pääsisimme sillä pitkälle. Tämä on suhteellisen edullista ja toimivaa järven hoitoa.

Pekka Lassila Yhteinen Ähtärinjärvi ry:stä kertoi toimenpiteistä, mitä järven eteen on tehty.

– Kuormitus- ja kunnostussuunnitelma tehtiin vuonna 2019 ja se sisälsi toistasataa kosteikkosuunnitelmaa. Neljä kosteikkoa on saatu aloitettua ja kaksi on suunnitelmassa. Alue on iso ja siellä on paljon valuma-alueita. Urakkaa varmasti riittää.

– Pylimme lähinnä peltokosteikoilla vaikuttamaan järven tilaan ja otamme ensin käsitellyyn pahimmat paikat. Jos vielä saisimme suuremman hartiin esimerkiksi rahoituksen suhteen, niin saisimme varmasti paljon nopeammin toteutettua suunnitelmia.

Ähtärin alueen vesien pintavesien ekologisesta tilasta ja toimenpiteistä tilan parantamiseksi kertoi Anssi Teppo Etelä-Pohjanmaan Ely-keskuksesta. Hän totesi ekologista tilaa tarkasteltavan tietyin väliajoin, viimeisin aineisto on vuosilta 2012-2017.

– Aineisto tarkastelee biologisia laatuindikatoreita, vedenlaatua ja paineita. Ähtärin suunnalla on 15 järveä ja viisi jokea, joista hyvässä tai erinomaisessa tilassa on 13 järveä ja kolme jokea. Loput ovat tyydyttävässä tilassa.

– Tavoitteena on hyvän tilan säilyttäminen tai saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä.

Kunnostushankkeita menkeillään

Teppo kertoi toimenpiteistä, joilla hyvä ekologinen tila saavutetaan Ähtärin seudun vesistöissä.

– Ekologisen tilan saavuttaminen edellyttää vesistön ravinne- ja kiintoainepitoisuuksien laskemista tai pitämistä korkeintaan nykytasolla, mikäli tavoitepitoisuus on saavutettu. Organista kiintoainetta tulee vähentää etenkin

la riittävästi lisääntymisalueita. Jokien taimen- ja rapukantojen elinmahdollisuuksia on parannettava. Ähtärinjärven, Niemisvesi-Pemun ja Peränteen kalastoa tulee hoitaa ekologisesti ja kalataloudellisesti kestävästi.

– Lisäksi luonnontilaiset tai sen kaltaiset uomat rantavyöhykkeineen tulee säätää ja niiden tilaa tulee parantaa siellä, missä se on mahdollista.

Anssi Teppo luetti tällä hetkellä käynnissä olevia kunnostushankkeita alueella. Esimerkiksi säännöstelykäytöiden kehittäminen on menossa Inhanjoella, Ähtärinjärvellä, Hankavedellä, Moksunjärvellä, Väliveillä sekä Peränteellä.

– Muita kunnostushankkeita ovat puron elinympäristökunnostus Hirviujoella, vedenkorkeuden muuttaminen Niemisvesi-Pemulla, järvikunnostus Ähtärinjärvellä sekä kalankulku Inhanjoella.

Paikallisia toimia

Jari Pusaa Ähtärin eteläisestä osakunnasta kertoi Vähä-Haapajärven kunnostuksesta. Kolmivuotiselle hankkeelle ha-

Muutokset tapahtuvat hitaasti

Marko Paloniemi Etelä-Pohjanmaan Kalatalouskeskus ry:stä kertoi tilaisuudessa toimenpiteiden tarpeesta ja kunnostuksista kalatalouden näkökulmasta. Hän totesi, että kunnostuksilla voidaan tavoitella eri asioita – yleisimmin yleensä virkistyskäyttöarvon parantamista sekä kalataloudellista hyötyä.

– Vesien rehevöityminen yleensä vääristää kalakannan rakennetta. Kalastajan kannalta toivotut lajit vähenevät ja kokojakauka vääristyy. Vesien tila ja kalasto vaikuttavat toisiinsa, toimenpiteiden vaikutukset näkyvät molemmissa.

– Vesistökuunnostukset luovat yleensä paremman olosuhteen myös arvokaloille ja niiden menestymiselle.

Särkikalajien määräästä puhutaan usein, milloin niitä on liikaa ja mitä tilanteelle pitäisi tehdä.

– Järvien kalastot poikkeavat huomattavasti toi-

sistaan, luontaisia eroja on myös särkikalajien suhteen. Koekalastuksen särkisaalista voidaan verrata ekologisena luokitte- luvu järviyppikohtaisiin raha-arvoihin.

– Hyvässäkin tilassa olevassa järveissä särkikalajoja voi olla 40-60 prosenttia kalajen biomassasta. Järvien rehevöityminen ei ole kuitenkaan särkein syy. Särkikalajien runsastuminen on ihmistoimien lopputulos, kalasto ilmentää järven tilaa ja kalastuksen vaikutuksia.

– Särkikalat runsastuvat rehevöitymisen myötä, ne eivät kärsi samennumisesta, kuten monet muut lajit. Jos ulkoinen kuormitus ei ole vähentynyt, särkikalajien poisto on vain oireiden väliaikaista liennytystä.

– Pelkkä hoitokalastus ei yleensä hoida järviä kuntoon. Tarvitaan yleensä myös muita toimia valuma-alueella. Hoitoka-

laluksella voidaan tukea muita toimenpiteitä. Särkikalajien myötä vesistöistä poistetaan sinne kertyneitä ravinteita.

Suunnitelmallista ja kestävä

Paloniemi totesi, että hoitokalastuksen on oltava suunnitelmallista, kestävä, mutta riittävän voimakasta ja pitkäkestoisia. Yleensä se toteutetaan muiden vesiensuojelutoimenpiteiden yhteydessä.

– Onnistuessaan hoitokalastus parantaa kalaston tilaa merkittävästi. Kalastuksensääteily on myös merkittävä osa kalavesien hoitoa. Vesikasvien niitto parantaa kalastusmahdollisuuksia tuoden lisää tilaa. Uposkasvillisuuden lisääntyminen myös suosii ahventa ja haukea. Liiallista niittoa tulee kuitenkin välttää.

– Syvänteiden ilmastaminen on keino torjua hapettomuutta, se estää fosforin liukenemis-

ta veteen. Ilmastus auttaa myös kalastoa selviämään talven yli. Toisaalta happikadon aiheuttama kalakuolema voi olla kalaston hoidon kannalta toivottu ilmiö tietyissä vesissä.

– Vesitalavuuden lisäämisellä parannetaan järven happitilannetta. Kevätkuopan poisto parantaa kevätkutuisten kalojen lisääntymismahdollisuuksia, erityisesti hauen. Talviaikainen säännöstely on haitallista myös syyskutuisille lajeille, kuten siika ja muikku sekä matealle. Säännöstely vaikuttaa haitallisesti myös rapuihin.

Paloniemi muistutti, että muutokset kalakannassa tapahtuvat suhteellisen hitaasti ja siksi tarvitaan pitkäjänteistä toimintaa. Kunnostusten kalastusvaikutuksia tulisi seurata esimerkiksi verkkokalastuksin. Tarpeen olisi selvittää myös kalaston tila ennen kunnostustoimenpiteitä.